

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning (SOU 2016:39)

Riksrevisionens samlade bedömning är att det till stor del, och särskilt mot bakgrund av direktiven, inte finns något att erinra mot de förslag utredningen har lämnat. Det förtjänar likväl att framhållas att utredningen knyter väl stora förhoppningar till att polisutbildningen ska få akademisk status.

Riksrevisionen lämnar följande synpunkter.

Slopade begåvnings- och personlighetstester

I avsnitt 9.3 redogör utredningen för vilka behörighetskrav som ska finnas för att få tillträde till utbildningen. Utredningen föreslår att begåvnings- och personlighetstest slopas. Det skäl som utredningen anger till det är att det framgår av forskning att betyg från gymnasium och högskoleprov skulle ge goda möjligheter att välja ut studenter som har goda förutsättningar att klara av högskoleutbildning. Riksrevisionen anser dock att de krav som ställs på behörighet bör vara relevanta i första hand för att en person ska fungera väl i sin roll som polis efter fullgången polisutbildning. En person som ska utbilda sig till polis måste givetvis också kunna klara av utbildningskraven. Det kan dock finnas tillfällen då det kan ansöka personer till polisutbildningen som har goda förutsättningar för just det, men att förutsättningarna inte är tillräckliga för att också klara av att arbeta som polis. Skälet som utredningen har formulerat förefaller enligt Riksrevisionen mening tämligen svagt. Riksrevisionen anser att såväl begåvnings- och personlighetstest är rimliga komplement för att bedöma lämpligheten att den sökande kan utföra ett gott polisarbete. Detta är viktigt inte minst med tanke på att poliser i yttre tjänst ofta måste fatta svåra beslut på kort tid i besvärliga situationer. Riksrevisionen förespråkar därför att begåvnings- och personlighetstesterna bibehålls.

Vidareutbildning för civilanställda akademiker

Riksrevisionen ser positivt på att utredningen (avsnitt 14.5) öppnar för möjligheten att erbjuda vidareutbildning för civilanställda akademiker om behov av det skulle uppstå. Civilanställda akademiker är ett viktigt bidrag till att kunna hantera kvalificerade brottsutredningar med goda resultat.

Konsekvensanalys

Utredningens konsekvensanalys är till stora delar gedigen. Några saker måste dock uppmärksammas.

När det gäller samhällsekonomiska effekter (avsnitt 16.2) skriver utredningen att polismän med polisexamen enligt högskoleförordningen – efter att ha genomgått en utbildning byggd på vetenskap och beprövad erfarenhet – kommer att kunna bidra till att Polismyndighetens arbete i sin helhet, inkluderat arbetet med att utreda brott och verka närmare medborgarna, blir av högre kvalitet och mer effektivt. Detta påstående är enligt Riksrevisionens mening inte underbyggt.

Vidare skriver utredningen att poliser har en särskilt viktig funktion för rättsstaten och att det därför är angeläget att förtroendet för yrkesgruppen upprätthålls. Utredningen bedömer att poliser med högskoleutbildning med bl.a. långsiktig hållbar examensbeskrivning och transparent antagningsprocedur skulle vara en viktig förutsättning för att medborgarnas förtroende för polisen, och därmed för rättsväsendet i sin helhet, kan upprätthållas och öka. Utredningen menar också att högskoleutbildade poliser i sina kontakter med allmänheten kommer att påverka förtroendet för polisen. Förtroende är dock något som varje människa och organisation förtjänar utifrån sitt handlande och bemötande. Om en polis fått en bra utbildning eller inte kan påverka förutsättningarna att utföra ett gott arbete och därigenom bidra till ett högt förtroende för polisen. Utredningens uttalanden om högskoleutbildningens bidrag till förtroende förefaller väl optimistiska.

Utredningen räknar alltså med att polisyrkets status kommer att öka i och med att utbildningen blir akademisk. Det går att dra en parallell till utvecklingen av lärarutbildningen, som de senaste decennierna gått från en ren professionsutbildning likt dagens polisutbildning till en högskoleutbildning fullt integrerad i högskolesystemet. Det är svårt att hävda att denna utveckling ökat läraryrkets status i befolkningen och att den har genererat bättre lärare. En mer ödmjuk inställning till akademiseringens effekter vore därför befogad.

Under avsnitt 16.3 om offentligfinansiella effekter uppskattar utredningen att det är realistiskt att tro att fem studenter årligen kommer fortsätta studera på avancerad nivå efter polisexamen. Någon grund för hur utredningen kommit fram till detta anges inte.

Vid förslag till finansiering (avsnitt 16.6) anger utredningen att dess förslag kommer öka kostnaderna för polisutbildningen. Samtidigt bedömer utredningen att den ökade kvalitet och effektivitet som skulle bli följden av om förslagen genomfördes på sikt kommer minska kostnaderna för Polismyndigheten och även för rättskedjan i sin helhet. Hur detta ska ske anges inte, och något underlag för denna bedömning lämnas inte.

Det saknas även uppgifter i betänkandet om hur mycket tid dagens polisstudenter lägger ned på sina studier inbegripet praktik. En enkätundersökning från Högskoleverket från 2009 har visat att 40 timmars studietid underskrids vid de flesta högskoleutbildningar (HSV rapport 2010:20). Om det är likadant för polisutbildningen borde det kunna gå att överväga att öka intensiteten i studierna till förmån för en kortare förlängning än den som nu har föreslagits.

Riksrevisor Margareta Åberg har beslutat i detta ärende efter föredragning av revisionsdirektör Per Dackenberg. Enhetschef Jörgen Lindström har deltagit i den slutliga handläggningen.

Margareta Åberg

Per Dackenberg